

Quadern de camp

Per **Steve Nicoll**
estebannic74@hotmail.com

Des
3 Nova observació aquest hivern d'un hortolà blanc (*Plectrophenax nivalis*), aquesta vegada al centre de Mallorca, a prop de Sineu. Maties Rebassa.

Gen
10 **Mar**
5 Dos nous registres de gavines atlàntiques (*Larus argentatus*) de primer hivern al port de Palma. És possible que aquesta espècie no sigui tan rara a Balears com es pensava, però segurament passa molt desapercebuda entre tantes gavines (*Larus michahellis*). Maties Rebassa.

Gen
11 S'observa un exemplar de fuell de collar (*Charadrius morinellus*) dins un gran grup de juies (*Vanellus vanellus*) i fuells (*Pluvialis apricaria*) als voltants de la depuradora del Prat de Sant Jordi, Mallorca. Damià Jaume.

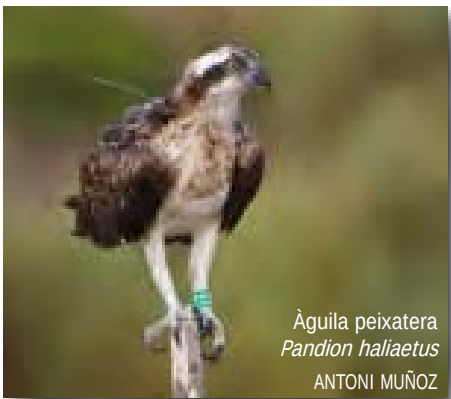

Gen
12 Es pot veure al port de Palma una gavina camargroga (*Larus cachinnans*) adulta. Possiblement es tracta del primer registre d'un exemplar adult a Balears d'aquesta espècie, que es deixa veure cada vegada amb més freqüència a Europa Occidental. Maties Rebassa.

Gen
15 En ple mes d'hivern ens arriba una cita d'un cucui reial (*Clamator glandarius*) observat a la Mola de Formentera. Una cita extraordinària per l'espècie i per la data en què es veu aquest exemplar. Santi Costa.

Feb
2 Detectada la presència de una senyoreta (*Aegithalos caudatus*) als voltants del castell de Bellver. La primera cita d'aquesta espècie de colonització recent tan a prop de Palma. Cristina Fiol, Jose Luis Martínez.

Feb
24 Karin, l'àguila peixatera (*Pandion haliaetus*) sueca capturada al Parc Natural de S'Albufera i marcada i equipada amb un emissor via satèl·lit l'hivern passat, ha tornat a iniciar el viatge al nord cap a la seva localitat de cria. Durant el trajecte ha seguit la mateixa ruta que l'any anterior i ha utilitzat els mateixos llocs per fer escala durant el camí, aturant uns dies al Parc Natural de Lorraine, França. Toni Muñoz.

Mar
8 Entra al Centre de Recuperació de la Fauna Salvatge (COFIB) un exemplar de busqueret de garriga (*Sylvia cantillans*) després de col·lidir amb un vehicle. Es tracta d'una cita molt primerenca d'una espècie transahariana, ja que normalment els primers exemplars s'observen a començament del mes d'abril. La cita coincideix amb una setmana de molt fred i neu a Mallorca. L'aucell es recupera i s'allibera el mateix dia. COFIB, Luís Parpal, Patxi Blasco.

Mar
9 També molt primerenca aquesta cita d'un capsigrany (*Lanius senator*) feta a Sant Mateu, Eivissa. Els capsigranys passen l'hivern mes enllà del desert del Sàhara. Oliver Martínez.

Quin nom més rar!

Oenanthe oenanthe

Per **Pere J. Garcias**

Oenanthe és un nom grec compost d'*oinos* (vi) i *anthos* (flor). Al·ludeix al primer brot de la vinya, la flor de vinya, una planta umbel·lífera del mateix gènere i una au indeterminada citada per Aristòtil que seria, molt possiblement, el tudó (*Columba palumbus*). Per a Plini, el nom designa el raïm salvatge i una au no identificada. Sembla que el punt comú de totes aquestes designacions seria el color gris blavós del raïm i del dors tant del tudó com de l'aucell que ens ocupa.

En diversos idiomes s'ha recollit la característica més notable de l'au, el carpó blanc, per a batiar-la. En català l'anomenen còlit gris, en castellà collalba gris, probablement derivat de cola i alba (un cultisme per blanc) i en italià culbianco (sense comentaris). En anglès, el nom wheatear requereix una petita explicació. En principi, deriva de white (blanc) i una corrupció d'arse (cul), però sembla que, a mida que els anglesos anaven fent-se més erudits,

si més no els científics victorians, trobaren que pronunciar arse era poc elegant i, aprofitant que wheat és blat, argumentaren que el nom derivaria del costum de l'au de freqüentar els camps de blat; un costum que l'aucelló no té.

En altres idiomes es fixen en el reclam. Així, en francès l'anomenen traquet motteux (traquet dels terrossos) i això és perquè als gèneres oenanthe i saxicola els diuen traquets per la similitud del seu reclam amb el renou que fa el cadell del molí (traquet en francès) quan colpeja cada volta que deixa caure el gra a la treuja mentre mol la farina. Curiosament, a Mallorca també s'usa traquet per al vitrac (*Saxicola torquata*). En portuguès, han optat per un nom onomatopèic, chasco cinzento, (cendrós) mentre que en alemany té un nom molt curiós, steinschmätzer, que, literalment, vol dir traquet de les pedres. El nom genèric dels traquets en alemany, schmätzer, ve del verb schmatzen, que vol

dir menjar sorollosament. Deuen tenir l'oida molt fina, aquests alemanys.

El nom recomanat a les Balears és coablanca, però també s'han recollit diversos noms com culblanc i primavera, un nom que em sembla d'allò més adient per il·lustrar aquest número. •

Des de l'aguait - Joc d'identificació

Passeriformes migratoris

Per **Maties Rebassa**
matiesrb@yahoo.es

Fotografia 1 - Nivell de dificultat: mitjà-alt
La meua resposta és:

Fotografia 2 - Nivell de dificultat: mitjà
La meua resposta és:

Fotografia 3 - Nivell de dificultat: baix
La meua resposta és:

Fotografia 4 - Nivell de dificultat: mitjà
La meua resposta és:

Als qui ens agrada l'observació i la identificació de les aus, les passes migratòries (en aquests moments podem gaudir de la primavera, també coneguda com a prenupcial) són uns moments plens de reptes i emocions fortes. Cents de milers d'aucells, de dotzenes d'espècies diferents, es deixen veure en qüestió de poques setmanes. Les aus de l'ordre dels passeriformes es troben entre les més nombroses i diverses.

La identificació dels petits aucellons que omplen quasi qualsevol racó de la nostra geografia no és tasca senzilla. Sovint, moltes aus es deixen veure pocs segons (es tracta d'animalons inquietos i de moviments ràpids), per ventura mig tapats per la vegetació o a contrallum. A més, moltes espècies s'assemblen molt les unes a les altres! Però no val desesperar-se. Amb una mica de paciència i amb bons instruments (uns binocles de certa qualitat són

imprescindibles!) a poc a poc es van desbrintant les espècies, una darrera l'altra. Les que us mostrem aquí comparteixen totes una mateixa característica: volen cents de quilòmetres cada any per desplaçar-se de les seves àrees de nidificació europees a les regions africanes on aniran a passar l'hivern. Aquesta és la primera pista que podeu fer servir per identificar-les...

Pots consultar les respostes correctes si gires aquesta pàgina. Però abans prova-ho amb una guia!